

de historien

ten". Den utplånade en försvarlig del av befolkningen i det vacklande riket, lade jord för fåfot, glesade ut arméerna och fick de redan avbefolkade städerna att förvandlas till byar.

Det försvagade riket kunde inte längre motstå de hungriga stammar som väntade i öster likt tåg på att växlas in på den romerska bangården. Men vad var det som drev på dessa stammar till förnyad rörelse västerut enligt principen katten på råtten?

Klimatkatastrofen, svarar Keys.

När solstrålningen försvagades och temperaturerna föll, följde också missväxt och pest. De sibiriska stammarna kunde inte längre försörja sig hemmavid utan tvingades ut på jakt efter nya beten och jordar. Det genom pest och missväxt försvagade Romarriket kunde inte längre hålla ihop och den västra halvan upplöstes för gott i mindre kungadömen under nya från öster inridande herrar. Krigarföljerna slog sig ned som nya övre skikt i Väst- och Sydeuropa.

Grundarna till vårt Europa

Det var just dessa krigarskaror som lade grunden till det nya Europa "The Modern World" som Keys säger. För vem upptäcker en förluten megavulkan utan att förälska sig i den. Enligt Keys är alltså smällen år 535 den moderna tidens moder. Den gav dödsstöten åt den antika världen och släppte fram en ny skara härskare av ridande krigare.

De ridande skarorna skapade det speciella samhälle dominerat av krigare tillhåst som skulle präglade Europa i över tusen år. De franska aristokraterna på 1700-talet ville gärna se sig som ättlingar till de gamla frankerna som en gång red in och lade beslag på jorden i en stor del av det romerska Gallien.

Att läsa om historiska katastrofer på betryggande avstånd förstärker oftast känslan av mysighet i läsfatöjen, om den befinner sig i en välmående vrå av världen. Keys bok tjänar som en dystert påminnelse om att farorna aldrig ligger bakom oss. Till den globala uppvärningens och den kommande istidens hot har vi nu påmint om möjligheten av framtida vulkanutbrott.

Carpe diem – fånga dagen – som de gamla romarna så riktigt sa!

LARS FIMMERSTAD

KRÖNIKA

I retsinavinets rus

Med retsinans hjälp försätts skribenten i klassisk stämning.

Kanske är retsina det av alla viner som mest uttryckligen uppenbarar förbindelsen mellan antikens store gud Dionysos (Bacchus) och vinstocken. Det harts från havspinjen (pinus maritima) som tillsättes vinet överensstämmer nämligen symboliskt med att en pinjekotte kröner den tyrosostav, som menaderna (bacchanterna) i gudens extatiska följe svingade.

I retsinan blandar sig med andra ord ett av guden Dionysos främsta attribut med vindruvans saft. Skogen gränsar här direkt till kulturlandskapet, och låter – i doften av kåda – vindruvan ana något av sin ursprungliga frihet. Att pinjehartset således på ett väsentligt sätt sammanhänger med vildvinet, kan man bland annat utläsa ur den senantike författaren Nonnos sammanställning av antikens Dionysoslegender.

I DET GREKISKA LANDSKAPET är olivträd och vingårdar tecken på människans fruktbara närvaro. Pinjen tyder i motsvarande grad på en sandig och fattigare jord som mindre väl lämpar sig för koncentrerat jordbruk, utan som snarare varslar om skogens liv och hemligheter.

Retsinavinet, som i sitt inre upptagit en droppe av skogens otämda blod (kådan), förespeglar oss därmed äventyr som tilldrar sig bortom byarnas och städernas landmären. Att den fåröst som kommer från mjölkens av fritt kringströvande får och de oliver som växer på bergens sluttningar, tillsammans med retsinan bildar en lika ödmjuk som varaktigt förening av den grekiska kulturens grundläggande födoämnen, tillika symboler, behöver väl knappast nämnas.

Den RUSTIKT DOFTANDE fårösten, den beska oliven, det kädrika vinet – dessa tre ting har varit herdars föda och aftonglädje kring elden i århundraden. Att öppna en flaska retsina är därför i viss mening detsamma som att i rummet släppa ut fyra, kanske fem tusen år av senantisk kondenserad grekisk kulturhistoria.

Retsina är förvisso inget sofistikerat vin, den grekiska fårösten ingen Roquefort, och de grekiska lammkotletterna dryper av fett. Men detta vin är lika sant och fullkomligt som den grekiska bonde och fårherde vilka än i dag, och på sitt stillsamma vis, inkarnerar ett i ljus och skönhet badande landskaps företänd.

Det säger sig självt att detta flytande, gyllene Grekland smakar allra bäst på ort och ställe, alltmedan solen sänker sig bakom närmaste berg och sänder sin corona aurora över karmen, medan cikadorna gnider sitt frenetiska scattato som förberedelse till finalens djupa horn- och basunklanger, och högsommardagens besökande heta och hetsiga vind övergår i en stilla, oändligt välgörande och svalkande bris, då läpparna ännu smakar av salt och solljus och den vita skjortkragen fördelaktigt sticker av mot den brunbrända huden.

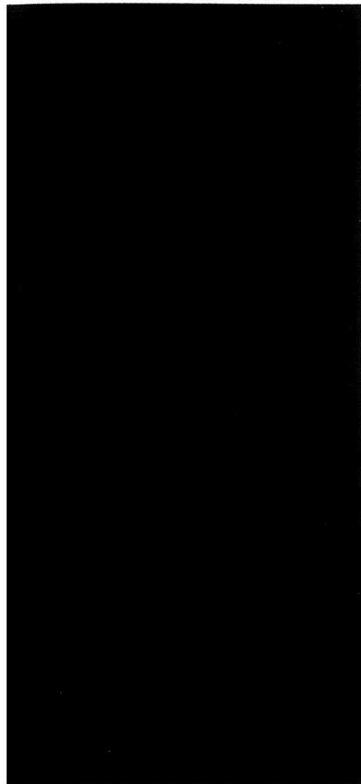
Naturligtvis. Det är där, i semesterparadis, på aftonens balkong med badbyxor och handduk svängande för vinden, som retsinan förmår framtrötta kulturens landskap och myternas under.

MEN, ATT ETT VIN SMAKAR som bäst då det drickes i närheten av sitt jordiska ursprung, är en regel som gäller generellt. Som alla verkligt goda regler har den sina undantag.

Jag kan därför också tänka mig en flaska retsina fördelaktigt inramad av en svensk skärgårdsö, i den långa skymning som omärkligt övergår i gryning, med de svenska skärgårdsfuruorna både som fond och som avlägsna silhuetter i havsbandet, med det bräckta havet kluckande kring bryggan, understrött av en klagande sjöfågel och enstaka i fjärran förtonande röster.

Här som där, efter det att solen gått ned, och den nakna Venus stigit upp ur vågornas svall, och långs med den dunkla skogsstigen låter sina nakna fötter kittlas av pinjernas barr.

LARS HOLGER HOLM

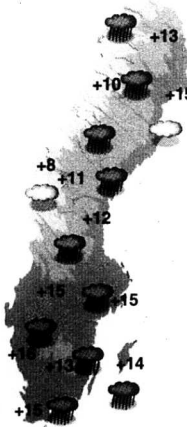

och solen försvagades under flera år på jorden.

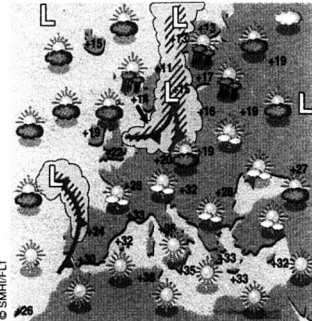
Det är välkänt att det mellersta 500-talet var en tid av särdeles förskräckliga katastrofer. Det romerska riket hade just återställt till åtminstone en någorlunda sammanhängande Medelhavsmakt av Kejsar Julianus. Nu drabbades det av en av de första kända stora pestvägarna "Den julianska pes-

Sverige i dag

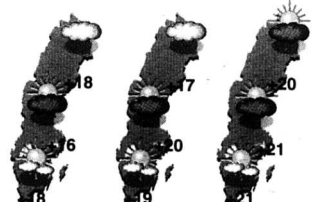
Ett regnväder rör sig öster över landet med friska eller hårda västvindar i söder.

Europa i dag

Fredag Lördag Söndag

TV i kväll torsdag 24 augusti

SVT1

18.00–19.00 Bollbompa
18.00 Sommarbio med Conny, Pontus och Bert (R)
18.30 Måsen
19.00 Star Trek Voyager
19.45 Serierätt: P.S.
20.00 Rederiet
20.45 Lilla Magasinet
21.00–22.00 Aktuellt
21.30 A-ekonomi
21.40 Sportnytt
21.55 Aktuellt
22.00 Race
22.30 Norm Show
22.50–23.35 Stina om... Subcomandante Marcos (R)

SVT2

18.00 Aktuellt
18.15 Fest i Frankrike
18.40 Stillebäcken
19.10 Regionala nyheter
19.30 Rapport
20.00 Dokumentären: Nikita – hjärta – Veronica
21.00 Familjebyrån
21.30 Serierätt: Veronica
22.00 Regionala nyheter
22.10 Golf Compaq Open
23.00 Nyheter från SVT2
23.10–23.55 Sjätte dagen(R)

TV3

18.50 TV3 Direkt
19.00 Vita lögner
19.30 Baren

20.00 Förhåvad
20.55 TV3 Direkt
21.00 Lurande fara. Amerikansk thriller från 1999.
22.45 TV3 Direkt
22.55 TV3 Sport med Greyhound Racing
23.05 Baren (R)
23.35 Svenska mord (R)
0.05 Drew Carey show
0.35 Benny Hill
1.10 Monty Pythons flygande cirkus
1.45 Silkön (R)
2.45 Mike Hammer
3.40 TJ Hooker
4.35–5.05 Drew Carey show

TV4

17.59–19.00 Nyhetstimmen
18.05 Nöjesnyheterna
18.10 Lokala nyheter
18.25 Vädret
18.30 Nyheterna
18.50 Ekonominyheterna

19.00 Ålskade, hatade Europa
19.30 Skilda världar
20.00 Ned Blessing
20.50 Uppträcksresan
21.00 Chicago Hope
22.00 Nyheterna
22.15 Lokala nyheter
22.25 Sporten
22.45 Film: Always
Amerikansk romantiskt drama från 1989.
0.55 Åtalad
1.45 First wave
2.30–2.55 Judys domstol (R)

Kanal 5

18.20 Blindträff
18.50–21.00 Fotboll – kval till UEFA-cupen FC Gomet-AIK
21.00 Victoria's secret Cannes 2000
22.05 Blue Chips – vinna eller försvinna. Drama 1994.
0.05 Jay Leno Show

1.00 Frasier (R)
1.30 Skål (R)
2.00 På farligt uppdrag (R)
3.00–3.50 Vår märkliga värld

TV8

Börsnyheter från Finans-tidningen sänds varje timme mellan 8.50 och 17.50

18.00 Lönnmördare
18.50 Ekonominytt
19.00 Naturens makt: Tomados
19.50 Ekonominytt
20.00 Porträtt: Läromästaren Confucius
20.50 Ekonominytt
21.00 O som i Örtmark
22.00 Ekonominytt
22.15 Dödssekter
23.15 Ekonominytt
23.30 Ike Eisenhower – Soldat och president
0.50–6.00 Bloomberg

Förmåner för
alla läsare!

Se www.fti.se

FINANS
TIDNINGEN
Bonus